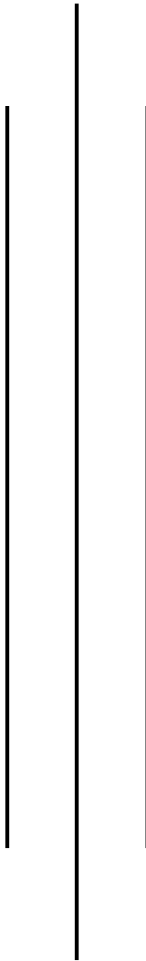

मिति: २०८२/०३/१० गते गाउँसभाको सत्रौं अधिवेशनमा

कालिगण्डकी गाउँपालिका कार्यपालिका सदस्य श्री रेशमराज न्यौपाने मार्फत पेश भएको आगामी
आर्थिक वर्ष २०८२।८३ को

नीति तथा कार्यक्रम

कालिगण्डकी गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
पूर्तिघाट, गुल्मी

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको यो गरिमामय सभामा वडा अध्यक्ष एवम् कार्यपालिका सदस्यको हैसियतले कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।८३ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु । मलाई यो महत्वपूर्ण अवसर प्रदान गर्नुहुने गाउँसभाका अध्यक्ष ज्यू लाई म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस अवसरमा नेपालको राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि इतिहासको विभिन्न कालखण्डमा भएका राजनीतिक क्रान्ति, जन आन्दोलन, सशस्त्र संघर्षमा बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै घाइते तथा बेपत्ता नागरिकहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थामा सबै नागरिकले स्थानीय सरकारको अनुभुत गर्ने गरी कालिगण्डकी गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि प्राप्त स्रोत साधन र उपलब्धीको समानुपातिक तथा समन्यायिक वितरण मार्फत **"कृषि वन जडिबुटी पर्यटन युवा स्वरोजगार भौतिक पूर्वाधार, समावेशी विकास नै कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आधार"** भन्ने गाउँपालिकाको लक्ष्यलाई पुरा गर्न यो सरकार दृढ संडकल्पित भएको व्यहोरा अवगत गराउँदछु ।

यस वर्ष कालिगण्डकी गाउँपालिकाबाट थुप्रै उल्लेखनीय र नागरिकको जीवनमा अनुभुती गर्ने गरी कामहरु भएका छन् । स्थानीय स्रोत साधन र विकास निर्माणको काममा गाउँपालिकाले गरेको सहजीकरणका कारण कालिगण्डकी करिडोर सडक सम्झौता भन्दा अगाडी सम्पन्न भै कालिगण्डकी गाउँपालिका र गाउँपालिकाबासीको लागि यातायात आवागमनमा अतिनै सहजता भएको छ । जयखनी खानेपानी, हिले खस्कोट खानेपानी, वडा नं ६ को स्वास्थ्य चौकी, वडा नं ७ र ४ को वडा कार्यालय भवनयस वर्ष सम्पन्न भएका छन् । वडा नं २ को वडा कार्यालयका लागि जग्गा प्राप्तिको काम सम्पन्न भै आगामी मंसिरभित्र निर्माण सम्पन्न हुने गरी ठेक्का आह्वान भै निर्माण चरणमा रहेको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानको कटौति, आन्तरिक आम्दानीमा भएको सडकुचनका संघीय सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, जलविद्युत रोयल्टीको न्यूनता जस्ता कारण यो वर्ष स्वीकृत सबै योजनाहरुको कार्यन्वयन पश्चात भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्था रहेकोले यस वर्ष भुक्तानी गर्न नसकिने र कार्यन्वयन हुन नसक्ने योजनालाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत प्राथमिकता दिने, कृषि तथा पशुपालनमा लगानी गरी रोजगारी सृजना गर्ने, एक घर एक धाराको माध्यामबाट सबै नागरिकलाई स्वच्छ र सुरक्षित खानेपानीको पहुँच पुराउने, गुणस्तरीय शिक्षामा लगानी बढाउने तथा तुलनात्मक र प्रतिप्रस्थात्मक लाभ भएका क्षेत्रमा बजेट बढाई फजुल र अनुत्पादक क्षेत्रको खर्च कटाउने गरी बजेटको प्रबन्ध गर्न समेत मार्गनिर्देशित हुने गरी यो नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

सभाका अध्यक्षज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति पेश गर्न चाहान्छु ।

१. कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई पारदर्शी, जनउत्तरदायी, जवाफदेही, पूर्वानुमानयोग्य र सहभागितामूलक बनाइनेछ ।
२. सबै किसिमका ढिलासुस्ति अनियमितता न्यूनीकरण गर्न अनलाईन माध्यमबाट गुनासो गर्न तथा गुनासो सम्बोधन गर्न मिल्ने गरी कार्यन्वयनमा ल्याइएको कालिगण्डकी गुनासो एपसलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३. "आधुनिक जीवनको आधार; सूचना प्रविधि र सञ्चार" भन्ने नाराका साथ गाउँपालिकामा डिजिटल नागरिक बडापत्र कार्यन्वयन गरिनेछ । कार्यालयहरुमा शान्ति सुरक्षाको लागि CCTV जडान गरिदै जानेछ ।
४. विकास निर्माणका कार्य गर्दा नागरिक सहितको सर्वपक्षिय अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । योजना कार्यन्वयन गर्दा वडास्तरीय जनप्रतिनिधिको निगरानीमा प्रत्यक्ष कार्यन्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाई नागरिकलाई छिटोछरितो सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. स्थानीय तहबाट प्रदान गरिने प्रत्येक सेवाहरु नागरिक बडापत्र अनुरूप प्रवाह भए-नभएको कडाइका साथ अनुगमन गरिनेछ ।
७. सेवा अभिलेखलाई डिजिटलाईजेशन गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरुलाई व्यक्तिगत घटना घटेको ३५ दिन भित्र वडा कार्यालयमा गई घटना दर्ता गर्ने सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम गरिनेछ ।
९. उपभोक्ता समितिको क्षमता विकासको लागि क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१०. कालिगण्डकी गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई एकीकृत घुम्ती शिविर मार्फत सम्पूर्ण नागरिकहरुको घरआगनमा पुर्याईने छ । विशेष वर्गहरु जस्तै अपाङ्ग तथा फरक क्षमता भएका व्यक्ति, अशक्त, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती/सुत्केरी महिला र दीर्घ रोगी नागरिकका लागि घर-घरमै स्वास्थ्य परिक्षण लगायत अन्य किसिमको सेवा उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. दलित जातीको संरक्षणलाई दलित हकहित संरक्षण तथा अन्तरधुलनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
१२. गाउँपालिका भित्रका सबै पिउने पानी परीक्षण तथा शुद्धीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
१३. यस गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारीहरुको सेवा प्रवाह मोडल सुदृढ गर्नको लागि सहकारी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. लोप हुदै गएका कला, संस्कृति तथा भेषभुषालाई पुस्ताहस्तान्तरण गर्नको लागि संरक्षण तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१५. कर्मचारी र जनप्रतिनिधि क्षमता विकासको लागि तालिम तथा क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । अन्य स्थानीय तहका असल तथा अनुकरणीय अभ्यासहरु अनुसरण गरी यस गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा र विकास सम्बन्धी कार्यलाई थप प्रभावकारी गराउन जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
१६. कर्मचारीलाई अतिरिक्त कार्य गरेबापत प्रोत्साहन र प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई फिल्ड भत्ताको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. आवश्यकता र औचित्यको आधारमा सार्वजनिक वित्तको परिचालन गरिनेछ ।
१८. सार्वजनिक आयव्यय तथा खरिद प्रक्रियालाई पारदर्शी तथा प्रतिस्पर्धा गराई खरिदमा हुने लागत कम गरिनेछ ।
१९. पूर्वाधार विकास, पर्यटन तथा प्रवर्धन विकास, कृषि, पशुपालन, खानेपानी तथा सरसफाई, सिंचाई, शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा विभिन्न संघ/संस्था, सरोकारवाला निकाय, निजी क्षेत्रसंग आवश्यकता अनुसार सहकार्य गरिनेछ ।
२०. संविधानले व्यवस्था गरेको अनुसूची ९ बमोजिमका साझा अधिकारको समन्वयात्मक तवरले कार्यन्वयन गरिनेछ ।
२१. गाउँपालिका भित्रका कर्मचारीहरुको प्रगति प्रतिवेदन तथा प्रगति समिक्षा गरी सेवा प्रवाह सुधार गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२२. जिल्ला प्रशासन कार्यालय र खाद्य गुणस्तर तथा नापतौल कार्यालय लगायत सम्बन्धित कार्यालय सहितको सहकार्यमा नियमित रुपमा बजार अनुगमन गरी उपभोक्ता हित विपरितका गतिविधिहरु निरुत्साहित गरिनेछ । उपभोक्ता सचेतनाका विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
२३. वित्तीय व्यवस्थापनको लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
२४. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले दिएको विदा बाहेक प्रथम सहिद लखन थापा मगर दिवस फागुन २ गते, फागुन १५ गते मगर एकता दिवसको उपलक्ष्यमा स्थानीय बिदा दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२५. बाला चतुर्दशी, शिवरात्री, हरितालिका तीज, सत्यवती मेला संस्कृति संरक्षण एवं प्रवर्धनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२६. निजामती कर्मचारी दिवसको दिन विभिन्न खेलकुद तथा अन्य कार्यक्रम गरी मनाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२७. स्थानीय तहको अधिकारक्षेत्र भित्रका करका दायराहरु विस्तार गरी दर पुनरावलोकन गरिनेछ । वस्ति तथा टोल स्तरमै पुगि वक्यौता सहितको कर सडकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२८. लामो समय कर दाखिला नगरी नवीकरण गर्न बाँकी व्यवसायहरुलाई संचालन निरन्तरताका लागि निश्चित समयसीमा तोकी नवीकरण गर्न आएमा जरीवानामा आंशिक छुट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२९. स्थानीय स्तरमा उत्पादित मदिराजन्य पदार्थको बिक्री वितरणमा कर संकलन गरिनेछ ।
३०. आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षणबाट औल्याइएका बेरुजुहरुको लेखा समिति, कार्यपालिका, गाउँसभामा छलफल गराई प्राप्त सुझावहरुको कार्यान्वयन गरिनेछ । कार्यालयमा बेरुजु बाँकी रहेका व्यक्ति, फर्म तथा संघसंस्थालाई गाउँपालिकाको कुनै पनि खरिद कार्य, सेवा प्रवाह तथा कामकारबाहीमा सहभागि गराइने छैन ।
३१. सबै विकासका योजनाहरुमा प्रभावकारी नियमित अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गर्दै अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदन पश्चात भुक्तानी हुने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
३२. नियमित रुपमा गरिने सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई आलोपालो रुपमा सबै वडास्तरमै क्रमशः संचालन गरिनेछ । स्थानीय तहबाट भए गरेका सेवाहरुको पार्दर्शिता र जवाफदेहिताका लागि नागरिक सन्तुष्टी सर्वेक्षण फाराम मार्फत सुझाव/जानकारी लिई सेवा प्रवाहमा सुधार गर्दै जाने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३३. सबै वर्ग र क्षेत्रका महिलाहरुको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक अवस्थाहरुमा समान सहभागिता, महिला अधिकार सुनिश्चित गरी लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण गरिनेछ।
३४. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको क्षमताको उपयोग गरी निजहरुको लागि आवश्यक सहयोगी सामग्री वितरण एवं क्षमता अभिवृद्धि गरी अपाङ्गमैत्री विद्यालय, घर तथा सार्वजनिक स्थल बनाउने नीति लिइनेछ।
३५. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी राज्यको मापदण्डमा नपरेका अति विपन्न तथा जोखिमयुक्त जीवनमा परेकालाई लाभान्वित हुने गरी कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ।
३६. वडास्तरीय मेलमिलाप समितिलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । न्यायिक समिति र मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३७. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गाउँपालिका सम्पूर्ण वडा लाभग्राहीहरुलाई वडाबाट नै वितरण गरिने छ ।
३८. भूमि समस्या समाधान आयोगको समन्वयमा भुमिहिन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरुको पहिचान गरी जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा वितरणको कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
३९. गत वर्ष संघीय सरकारबाट प्राप्त एक गाउँ एक भेटेनरी डाक्टर कार्यक्रम र प्रधामन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ रोजगार सहायक र प्राविधिक सहायक, वन प्राविधिक, वास संयोजक, वडा प्रशासन सहायक, सामाजिक परिचालक र सामाजिक परिचालिकाहरुको पद गाउँपालिकाबाटै निरन्तरता दिइनेछ ।
४०. आर्थिक कारोबारमा पार्दर्शिकता र मितव्ययिता कायम गर्दै आर्थिक सुशासन कायम गरी शुन्य बेरुजु गाउँपालिका बनाउने गरी आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गरिने छ ।

४१. गाउँपालिकाबाट दिगो विकासको लक्ष्यहरु प्राप्तिमा सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम /योजनाहरु कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आर्थिक विकास क्षेत्र सम्बन्धी नीति पेश गर्न चाहान्छु ।

१. पशु चौपायाहरुमा लाग्ने रोगहरुको रोकथाम तथा उपचारका लागि वार्षिक आवश्यकताको आधारमा गुणस्तरीयपशुजन्य औषधी खरीद गरी पशुपालक कृषकहरुलाई वितरण गरिनेछ ।
२. कुकुरमा देखिने र मानव स्वास्थ्यलाई समेत असर पार्ने प्रमुख जुनोटिक रोग रेबिज(Rabies)को रोकथाम र नियन्त्रण गर्न व्यापक खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै समाजमा रेबिज रोग विरुद्ध जनचेतना फैलाउने कार्य गरिनेछ।
३. परम्परागत पशुपालन अभ्यासलाई व्यवसायिक बनाउनका निमित्त आवश्यक पर्ने आधारभुत र व्यवसायिक तालिम प्रदान गरी पशुपालक कृषकहरुमा सीप र क्षमता अभिवृद्धि गराइनेछ।
४. पशु चौपायाहरुमा पोषणको अभाव हुन नदिई उत्पादनमा वृद्धि कायम गरिरहन गुणस्तरीय आहारा व्यवस्थापन गरी पोषण सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
५. अनुत्पादक पशुहरुलाई उपचार तथा व्यवस्थापन गर्ने योजना बनाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
६. छाडा तथा भुस्याहा कुकुरहरुलाई व्यवस्थापन गर्न भाले कुकुरमा Castration तथा पोथी कुकुरमा Spaying गर्ने कार्य सञ्चालन गरिनेछ।
७. पशु चौपायाहरुमा पोषण सुरक्षा कायम गर्न र दिगो आहारा व्यवस्थापन गर्न कोषे(Leguminous) र अकोषे (Non-Leguminous) घाँसेवाली प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
८. “ककाकिकुके कालिगण्डकी” भन्ने नारालाई सार्थकता दिन कफी,कागती,किवी, कुरिलोर केरा खेतीगर्ने कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
९. विपन्न र न्युन आय भएका कृषकहरुलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि प्रविधि तथा मेशिनरी सामग्री सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१०. उन्नत कृषि प्रविधि अवलम्बन गराउने तथा समायानुकुल लगाउनु पर्ने बालिनालीका बारेमा जानकारी अभिवृद्धि गराई कृषिका आधारभुत सवालमा सचेतना बढाउने खालका तालिम संचालन गरिनेछ ।
११. कृषि भुमिको उर्वराशक्ति र वाली उत्पादन क्षमताको आधार र सम्भावनालाई अध्ययन गर्न माटो परिक्षण शिविर संचालन गरिनेछ । कृषि/पशुपंक्षी र फलफुलको पकेटक्षेत्र पहिचान गरी सोही बमोजिमको खेति प्रणाली अवलम्बन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१२. गाउँपालिकाभित्र स्थान अनुसारको खेतीपाती लगाउन कृषकको लगानी सुरक्षा गर्न तथा माटोको अवस्थाअनुसारको प्रयोग सुनिश्चितता गर्न माटो परिक्षण शिविर संचालन गरिनेछ ।
१३. चालु आर्थिक वर्षमा संचालित मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन साझेदारी कार्यक्रमबाट निर्माण भएको कोल्ड स्टोरलाई निरन्तरता दिदै बजारीकरणमा विशेष जोड दिईनेछ ।
१४. कृषि गुर्योजना तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।लोपोन्मुख तथा रैथाने कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादनलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१५. वडा नं १ को चिउरे बान्द्रे,धबादी , वडा नं २ को खर्क, निगारे,मानधारा, दबौखानी, द्वारढुङ्गा ,भयकोट ,पल्लोथर वडा नं ३ को लमसराङ्ग,जयखानी,काउले, वडा नं ४ को सौरेनी र वडा नं ७ को नयाँगाँउमा सुन्तला पकेट कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
१६. उत्पादनमा वृद्धि गर्न उन्नत बिउविजन तथा उन्नत जातका फलफुलका बिरुवा , प्लाष्टिकका टनेलर खाद्यतत्व निशुल्क वितरण गरिनेछ ।

१७. आकस्मिक रूपमा देखिने रोगकिरा नियन्त्रण गर्न अपनाईने घरेलु तथा आधुनिक तरिका कृषकलाई जानकारी दिनुका साथै आवश्यक विषादी निशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
१८. फलफूल बगैँचा शुद्धिकरण तथा व्यवस्थापनका लागि काटछाँट सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्नुका साथै निलोतुथो तथा चुना वितरण गरिनेछ ।
१९. प्रत्येक वडामा एकएक वटा बहुउद्देश्यीय नर्सरी स्थापना गरी वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई तीव्रता दिईनेछ ।
२०. स्वास्थ्यको दृष्टिकोणले फाइदाजनक र आर्थोपार्जन गर्न सकिने खालको आपँ, लिची र एभोकाडो खेती लाई विस्तार गर्नको लागि एक घर दश फलफूल विरुवा अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्ने निति लिईनेछ ।
२१. तुलनात्मक लाभ देखिएका लसुन, प्याज, अदुवा र बेसार जस्ता नगदेवालीको पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादन वृद्धिमा जोड दिईनेछ ।
२२. गाउँपालिका भित्र उत्पादित कृषि तथा पशु जन्य उत्पादनको समर्थन मुल्य कायम गर्दै प्रत्येक वडमा संकलन केन्द्र स्थापना गरी बजारीकरणको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
२३. "मिसन रोजगारी कार्यक्रम" शुरुवात गरिनेछ जस अनुरूप कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पन्न पारिवारले विपन्न परिवारलाई स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने फलफूल तथा कृषिजन्य कार्यमा रोजगार उपलब्ध गराउन प्रोत्साहन कार्यक्रमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म पूर्वाधार विकास क्षेत्र सम्बन्धी नीति पेश गर्न चाहान्छु ।

१. कालिगण्डकी गाउँपालिकाको सडक गुरुयोजनामा समावेश भएका सडकहरुमा प्राथमिकताका आधारमा बजेट विनियोजन गरी स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्रका सबै वस्तीहरुमा सडकको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
३. सडक निर्माण सँगै भू-क्षयनियन्त्रणको लागि बायोइन्जिनियरिङका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. कृषि सडकहरुलाई प्राथमिकतामा राखी स्तरोन्नती गरिनेछ ।
५. निर्मित सडक तथा पूलहरुको मर्मतसम्भारका लागि हेरालुको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. लघु जलविद्युत उत्पादनमा नीजि लगानी आकर्षण गरिनेछ ।
७. सामुदायिक विद्युतीकरणलाई प्रभावकारी, जवाफदेही, उत्तरदायी र पारदर्शी बनाउन प्रभावकारी नियमन तथा सहजीकरण गरिनेछ । कमजोर व्यवस्थापन भै संचालनमा समस्या देखिएका सामुदायिक विद्युतीकरणलाई नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा हस्तान्तरणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
८. विद्युत प्रसारणलाई नियमित गर्न काठको पोल विस्थापन तथा ट्रान्सफर्मर खरिदका लागि बजेट प्रवन्ध गरिनेछ ।
९. सिँचाई गुरुयोजना तयार पारी कार्यन्वयमा लिइनेछ ।
१०. सबै उर्वर र कृषियोग्य जमिनमा सिँचाईको अभाव हुन नदिन पुराना कुलामर्मत, नयाँ कुलो निर्माण र आवश्यकता अनुसार क्रमशः लिफ्टिङ सिँचाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. सिँचाई सुविधा प्राप्त क्षेत्रमा कृषि उत्पादकत्व बढाउनको लागि सरोकारवाला सरकारी/गैरसरकारी निकायहरु सँग आवश्यक सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
१२. गोर्खा वेलफेयर ट्रस्ट, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेवा जस्ता संघ संस्थाहरुको सहयोग तथा साझेदारीमा आगामी आ.व मा एकघरएकधाराकार्यक्रमसम्पन्नगरिनेछ ।

१३. कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका सबै पानीका मूहानको संरक्षण गरी मुहानको स्वामित्व गाउँपालिकाले लिइनेछ ।
१४. खानेपानी योजना मर्मत सम्भार कोषकोस्थापना गरी अवरुद्ध स-साना योजनाहरू तत्काल सूचारु गर्न मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५. कालिगण्डकी गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनको निर्माण कार्य आगामी आर्थिक वर्षभित्रै सम्पन्न गरी आफ्नै भवनबाट गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१६. आगामी आर्थिक वर्षमा कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं. २, ५ र ६ को वडा कार्यालय भवन निर्माण गरिनेछ ।
१७. कालिगण्डकी गाउँपालिकाभित्र निर्माण हुने सबै भवनहरू अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गरी राष्ट्रियभवननिर्माणआचारसंहिता २०६० बमोजिम निर्माण हुने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१८. भू-उपयोग योजना अनुसार जग्गाको प्रयोग हुने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१९. भू-संरक्षणलाई टेवा पुग्ने गरी खेती प्रणालीमा सुधार गर्न भिरालो जमिनमा फलफुल तथा डाले घाँस लगाउने नीति लिइनेछ ।

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म सामाजिक विकास क्षेत्र सम्बन्धी नीति पेश गर्न चाहान्छु ।

१. स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रवाह हुने आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक औषधी, औजार उपकरणको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२. सबै वडाहरूमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूको भौतिक तथा प्राविधिक क्षमताको स्तरोन्नती गरिनेछ। हर्मिचौर स्वास्थ्य चौकी र अर्वेनी स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ।भवन सम्पन्न भएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक फर्निचरको व्यवस्था मिलाइनेछ।
३. पूर्ण संस्थागत सुत्केरी गराई शुन्य होम डेलिभरी गाउँपालिका घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ । जसका लागि गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई सहूलियत दरमा एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराइनेछ साथै बर्थिङ्ग सेन्टरमा गर्भवतीहरूलाई सुत्केरी हुनु अगावै बस्न मिल्ने मेटर्निटी वेटिङ्गहोम (Maternal Waiting Home) संचालनमा ल्याइनेछ ।
४. पूर्णखोप सुनिश्चितता दिगोपना गाउँपालिका कार्यक्रम निरन्तरता गरिनेछ ।
५. कुपोषित बच्चाहरूको खोजी गरी उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. पाठेघरको मुखको क्यान्सर रोगको स्क्रिनिङ्ग साथै नसर्ने रोगको रोकथाम र नियन्त्रणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
७. विशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
८. खोप क्लिनिक र गाउँघर क्लिनिक संचालन गरिने हेल्थहट भवनलाई व्यवस्थित गराइनेछ ।
९. गर्भवति तथा सुत्केरी महिला संग उपाध्यक्ष कार्यक्रम र छोरी जन्मदा सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविका प्रोत्सहान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. संघीय सरकारले तोकेका ८ वटा कडा रोगका साथै जलन, फ्याक्चर, मेजर अपरेशन र ब्रेन ट्युमरका बिरामीलाई प्रदान गर्दै आइरहेको विपन्न नागरिक औषधि उपचार सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. गाउँपालिकामा स्थापना गरिएको आँखा उपचार केन्द्रबाट प्रदान हुने सेवालाई थप सरलीकृत बनाइनेछ । गाउँपालिकाका सबै नागरिकलाई आखाँ जाँचको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१३. वाल विकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरूको मनोवल उच्च पार्न संघीय सशर्त अनुदान रकममा गाउँपालिकाबाट पारिश्रमिक थप गरिनेछ।

१४. विद्यालय सेवा क्षेत्र भित्रका अत्यन्तै टाढा रहेका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गरी आवासिय विद्यालय कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
१५. प्राविधिक शिक्षालाई प्रोत्साहन गर्दै प्राविधिक शिक्षा अनुदान लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने परीक्षालाई थप व्यवस्थित र मर्यादित बनाइनेछ ।
१७. विद्यालय सघन अनुगमन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
१८. शून्य विद्यार्थी तथा अति न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयहरूलाई समायोजन गर्दै, विद्यालय शिक्षालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१९. उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने विद्यालयहरू, विद्यार्थी तथा विषयगत शिक्षकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२०. एम. वि. वि. एस, विज्ञान, प्राविधिक तथा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
२१. अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२२. स्वास्थ्य चौकीहरूको समन्वयमा कम्तिमा प्रत्येक २ महिनामा विद्यार्थीको स्वास्थ्य परीक्षणको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
२३. हरेक विद्यालयहरूमा बगैचा स्थापना गरी हरित विद्यालय निर्माण गरिनेछ ।
२४. विद्यालयहरूमा बाल अधिकार, बालविवाह न्यूनीकरण, शान्ति सुरक्षा तथा नागरिक हक अधिकार र कर्तव्यका विषयहरूमा सूसूचीत गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२५. विद्यार्थीलाई पढाइसँगै सीप सिकाइ र काम गर्ने संस्कारको विकास गर्न सामुदायिक विद्यालयहरूमा **पढ्दै, कमाउँदै** कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२६. गाउँपालिका स्तरीय **विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान** कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२७. शैक्षिक कार्यतालिका सहितको गाउँपालिकाको एकीकृत वार्षिक भित्ते पात्रो प्रकाशनलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
२८. विद्यालयको पहुँच बाहिर भएका नागरिकलाई अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२९. गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद परिषद गठन गरिनेछ जसमा गाउँपालिका मार्फत संचालन हुने विभिन्न खेलकुदका कार्यक्रमहरूलाई व्यवस्थित गराउन कार्यविधि तयार गरिनेछ ।
३०. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेल जगतमा सहभागी भै ख्याती प्राप्त गर्ने खेलाडीलाई सम्मान गरी निजहरूमा भएको सीपलाई स्थानीयस्तरमा परिचालन गरिनेछ ।
३१. सुविधासम्पन्न गाउँपालिकास्तरीय खेलमैदान निर्माणको कार्य अगाडी बढाइनेछ । साथै गाउँपालिकाभित्र कम्तिमा एक वटा कभर्डहल निर्माण गरिनेछ ।
३२. शिक्षकहरूको कार्यसम्पादन स्वमुल्याङ्कन गरिने पद्धतिको विकास गरिनेछ ।

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र सम्बन्धी नीति पेश गर्न चाहान्छु ।

१. विद्यमान वन क्षेत्रलाई कायम राखि खालि तथा नाङ्गो जग्गामा उच्चमाग हुने काठ प्रजातिको वृक्षा रोपण गरिनेछ ।
२. टिमुर प्रजातिको विरुवा रोपण कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
३. वन पैदावार औषधि जन्य तथा सुगन्धित वनस्पतिको व्यवस्थित अध्ययन गरी उत्पादन प्रशोधन र बजारीकरणको व्यवसायिक योजना तयार गरिनेछ । सबै सामुदायिक वनहरूको अनिवार्य रूपमा व्यवसायी कार्ययोजना तयार गरी गाउँपालिकाबाट स्वीकृत गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४. यस गाउँपालिकाको वन ऐन बमोजिम यस पालिका भित्र रहेको निजी वनको वन पैदावार बिक्री वितरणको व्यवस्था मिलाईने छ ।
५. शहर उन्मुख क्षेत्रमा ढल तथा फोहोर मैला व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकताका साथमा अगाडि बढाउँदै landfill site को खोजी गरी व्यवस्थित गरिनेछ।
६. प्लास्टिकको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै खुला प्लास्टिकमुक्त कालिगण्डकी अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
७. समुदायमा आधारित टोल विकास संस्था एवं बजार व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल तुल्याइ बजार गाउँ सरसफाइ अभियानलाई तिव्रता दिइनेछ।
८. फोहोरमैलालाई स्रोतमा नै कम गर्न, छुट्याउन र उपयुक्त व्यावस्थापन गर्ने सम्बन्धमा जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
९. जलवायुमैत्री खेती प्रणालीसँग सम्बन्धित परम्परागत ज्ञान, सीप र अभ्यास एवं नवीनतम प्रविधिको अभिलेखन, प्रवर्द्धन र विस्तार गरिनेछ ।
१०. विपद्जन्य घटना तथा आगोलागीबाट क्षति भएका घर गोठको पुननिर्माणको लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
११. विपद्को समयमा तत्काल राहत उद्धार गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीहरु तयारी अवस्थामा राखिनेछ । साथै त्यस्तो समयमा खोज उद्धारका कार्य गर्नका लागि जनशक्तिको क्षमता विकास गरिनेछ ।
१२. यस गाउँपालिका भित्र आउन सक्ने विपद् सँग जुध्नको लागि विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकमको व्यवस्था गरिनेछ।
१३. जोखिम पुर्ण वस्तीहरुको पहिचान गरी सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गर्ने प्रक्रिया सुरु गरिनेछ।
१४. खोला तथा नदीको कटान नियन्त्रणको लागि तटवन्ध निर्माण गरिनेछ।

अन्तयमा, निति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग गर्नु हुने सभाका अध्यक्ष, सम्पूर्ण विषयगत समितिका पदाधिकारीहरु, सबै राजनितिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मी, मजदुर, किसान, व्यवसायी, बैंक तथा वित्तिय क्षेत्र, सामुदायिक तथा सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज सञ्चारकर्मी लगायत सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यो निति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा साझेदारी बन्न सम्पूर्णको सदैब सहयोग रहनेछ भन्नेमा म विश्वस्त छु । साथै रचनात्मक सल्लाह सुझाव प्राप्तीको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद ।

रेशम राज न्यौपाने
कार्यपालिका सदस्य